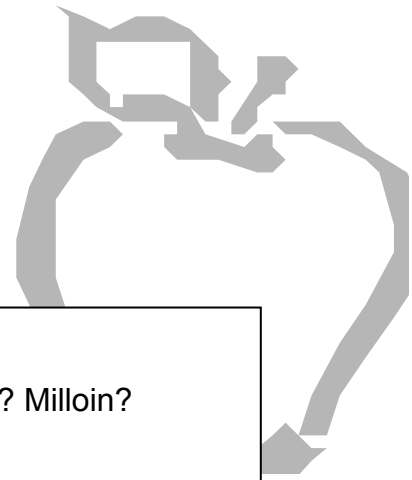

Vaikuttavat tasot

YMPÄRISTÖ	Missä? Milloin?
TEOT, TEKEMINEN, KÄYTTÄYTYMINEN	Mitä?
TAIDOT, OSAAMINEN	Miten?
<hr/>	
USKOMUKSET	Miksi ei?
ARVOT ja ASENTEET	
AJATUKSET	Miksi?
IHMISARVO, IDENTITEETTI, MINÄKUVA	Kuka?
TARKOITUS, MERKITYS, MOTIIVIT SITOUTUMINEN	Ketä, Mitä varten?

- Mitä alemmas kaaviossa tullaan sen enempi tasosta aikuinen on itse vastuussa.
- Periaatteessa poikkiviivan alapuolella olevat asiat ovat sellaisia joihin viimekädessä vain aikuinen itse voi vaikuttaa ja ne asiat ovat vaikuttamassa aina myös viivan yläpuolella näkyvän toiminnan lopputulokseen eli siihen panokseen, jonka ihminen itsestään kullekin asialle esim. terveydelleen, ihmissuhteilleen ja työlleen antaa.
- Esimerkiksi motivoituminen vaikuttaa opinko asian vai en tai miten jonkun asian teen. Sitoutunut pystyy tekemään päätöksiä vaikeissakin tilanteissa ja ottamaan vastuun tehtävistään, rajaa ja joustaa tilanteen mukaan.
- Kokemus omasta ihmisarvosta (minäkuva ja itsetuntemus sen osia) on omavastuisuuden eli vastuuntunnon kivijalka joka vaikuttaa omaan käyttäytymiseen ja tekemisiin.
- Arvot maksavat, eli asiaan jota arvostan käytän rahani ja aikani. Siksi ulkopuolisen on vaikea vaikuttaa neuvoilla ja ohjeilla, koska ihminen ei anna aikaansa ja rahaansa esimerkiksi terveytensä ylläpitoon jos se ei ole hänen arvomaailmassaan etusijalla (ottaa neuvot kiltisti muttei toimi ohjeiden mukaisesti). ('Onnea valitsemalessi tielle' lisää tästä, kokemus omasta ihmisarvosta ja minäkuva määrittelee toiminnan.) Samasta syystä ympäristö tai toinen ihminen ei tee ihmistä onnelliseksi – vaikka silläkin on merkitystä. Tutustuminen itse onnistuu erilaisten harjoitteiden avulla (esim. sanasiivous ja minäkuvan designaus) ja samalla huomaa milloin oman osuuden tekeminen ei riitä ylläpitämään omaa hyvinvointia ja yhteyttä ympäristössä ja voi oivaltaa, että on tehtävä toisenlaisia ratkaisuja. Läheisellä aikuisella tässä tärkeä rooli lasten ja nuorten kohdalla n.18 v. asti. Jos vanhemmalta tai lapsen kasvuun osallistuvalla aikuiselta puuttuvat herkkyyys ja ymmärrys, lasta kohdellaan manipulatiivisesti ja hänen autonomiaansa kunnioittamatta jolloin lapsi on niin lujilla, että hänen minäkuvansa on vaarassa vääristyä.